

Stoji učilna zidana – Tuba Božič, dvojni CD Glasbene šole Kranj, 2015

Tuba evfonij ansambel Glasbene šole Kranj je izdal dvojni CD, kar je zagotovo edinstven primer v celotni piramidi (slovenskega) glasbenega šolstva, hkrati pa eden redkih na podobni evropski ravni. Najbolj zaslužen je zagotovo pedagog, umetnik in tubist evfonist na tamkajšnji šoli **Uroš Košir** (roj. 1974). Po šolanju doma in izpolnjevanju v tujini (ZDA) je nekaj časa

igral v *Orkestru slovenske vojske*, sedaj pa nadaljuje fenomen tube evfonija hkrati na kamniški in kranjski *Glasbeni šoli*. Poleg vidnih pedagoških in umetniških rezultatov, ansambelske igre, ki jo je vpeljal prav Kranju in z njo (po)segel že po »festivalu« *OkTuba Fest*, vse od leta 2009 v decembru organizira s taistimi (učenci) še koncerte *Tuba Božičkov*. Iz vsega tega in kot neke vrste najbolj logična nadgradnja pedagoškega in umetniškega dela se je očitno porodila tudi želja po trajnem zapisu vsaj hipnih rezultatov tega. In nastali sta kar dve plošči, vsaka s svojim pomenljivim naslovom: *Stoji učilna zidana* in *Tuba Božič* kot rezultat koncertnih in snemalnih dosežkov *Tuba evfonij ansambla GŠ Kranj*. Ta je začel delovati leta 2009, prvič pa so se predstavili kot tuba božički. Naslednje leto so (prvič) organizirali *OkTubafest*. Vsako leto, teden dni pred prvimi počitnicami („krompirjevimi“) izvedejo več koncertov. Predstavijo se tudi kot solisti, spet drugi večer povabijo goste, učence drugih šol, vsako leto pa se še dodatno na solističnem koncertu predstavi njihov mentor **Uroš Košir**. Skozi vse leto so dejavni na šoli in drugje po Sloveniji na najrazličnejših prireditvah, tematsko zasnovanih koncertih in koncertih v dobrodelne namene. Za svoje osnovno poslanstvo si je tudi na teh posnetkih prisotna šestnajsterica (mladih) izvajalcev skupaj z mentorjem zadala v predvsem občinstvu predstavljati zven tube in evfonija, nju-no uporabnost v različnih sestavih, komornih zasedbah kot

tudi v solistični vlogi. Učenci ansambla se najprej spoznajo z inštrumentom pri individualnem pouku, kasneje sodelujejo v šolskih orkestrih, komornih zasedbah, v odrasli dobi pa se najpogosteje priključijo lokalnemu pihalnemu orkestru, nekateri pa se celo odločijo za nadaljevanje (poklicnega) šolanja na srednji stopnji. To pa je hkrati tudi poslanstvo in vloga osnovnega glasbenega šolstva, ki ga, mimogrede zapisano, tako kot stotnja preostalih slovenskih (osnovnih) glasbenih šol več kot pozitivno opravlja tudi *GŠ Kranj*; ne le na področju za tubo – evfonij, ampak še marsikje drugje. Šola se je v teh skoraj sto letih delovanja s svojimi programi in rezultati približala že konservatorijski ravni. Ansambel *Tuba evfonij* vse od ustanovitve predstavlja poslušalcu najrazličnejšo glasbo prav tako različnih glasbenih zvrsti in žanrov. Učenci, stari od osem do petnajst let, spoznavajo svet nizkih trobil, se učijo skupnega muziciranja in s prispevkom v sestavi ustvarjajo edinstveno zgodbo. Ansambel v naš prostor vnaša svežino in orje ledino tovrstne glasbe. Najbolj splošna oznaka za evfonij pomeni glasbilo iz družine trobil v baritonskem registru, ki se največ uporablja v pihalnih orkestrih, godbah na pihala. Sama beseda prihaja iz grškega jezika, pri čemer *eû* pomeni dober, pravilen, in *phoné* glas. Najdemo ga marsikje: vse od simfoničnih orkestrów (od 19. stol.). Njegov obseg je od F_1 do c^2 , torej od kontra F pa vse do dvočrtnega c, alias tri oktave in še ena (čista) kvinta, vse od basovske pa do tenorske lege; zato marsikdaj tudi tenorska tuba, baritonski evfonij ali kar samo bariton. V simfoničnem orkestru je samo po obsega (ne pa po barvi) enak violončelu in malo manj znani ofikleidi. Skratka, gre za inštrument, ki mu tako kot v očitni praksi, dandanes namenjajo veliko pozornost tudi v (slovenskem) glasbenem šolstvu: in to v celotni vertikali njegovega izobraževanja: osnovni, srednji in visoki stopnji.

Tuba evfonij ansambel *GŠ Kranj* nam na svojem (diskografskem) prvencu podarja nekaj priredb slovenskih ljudskih pesmi in otroških pesmi pa tudi izvirno napisana dela za tuba evfonij ansambel. Da pa bo še božični čas bolj prazničen, se v drugem delu ansambel predstavi v svoji že dokaj prepoznavni vlogi tuba božičkov. Prvi plošček z 12 skladbami uvede priredba slovenske ljudske pesmi *Stoji učilna zidana* slovenskega skladatelja Tomaža Habeta. Sledijo pa še avtorska in prirejena dela za to nenavadno zasedbo, ki so jih podpisali Janez Bitenc (David Kajič), spet T. Habe (D. Kajič), Miroslav Vilhar (Uroš Košir), Ludwig van Beethoven, Ralph Vaughn Williams (David Butler), n. n. (Thomas Isbell), Wolfgang Amadeus Mozart

(David Marlatt), ljudska (Frank J. Halferty) in Gustav Holst. Torej repertoarno je CD dovolj raznolik, slogovno bogat in vsebinsko razdvojen. Šele na podlagi teh temeljev, »kot stoji učilna zidana«, si je šestnajsterica izvajalcev, tubistov evfonistov *GŠ Kranj*: Andrej Jelenc, Matija Mervič, David Kajič, Blaž Jamšek, Aleksander Krevh, Sašo Nunar, Jakob Istenič, Maks Turk, Nina Tajč, Urban Kalan, Janina Franko Plestenjak, Jošt Juvan, Urban Tišler, Rok Jamšek (vsi evfonij) in tubista Jure Delavec in Tilen Oblak z mentorjem Urošem Koširjem utrla pota še do drugega CD-ja, tistega, ki je programsko mnogo bolj izzivalen in zaokrožen, aktualen (saj je omenjeni album izšel že v adventnem času 2015). Božič je tradicionalni praznik v cerkvenem koledarju, ki ga v katoliških in protestantskih cerkvah praznujejo 25. decembra kot spomin na rojstvo Jezusa Kristusa, čeprav natančen datum njegovega rojstva ni znan. V večini pravoslavnih Cerkev božič praznujejo zaradi uporabe julijanskega koledarja s 6. na 7. januar. Pod istim imenom božič praznujejo južnoslovanski rodnoverci zimski sončni obrat. Slovenske in tuje ljudske pesmi, najbolj priljubljene božičnice so zdaj v izvirkah ali/in priredbah predstavljene zgolj v inštrumentalu: tubah in evfonijih. Še več: njim so tu in tam dodane še (študijske) orgle, glasovi, zvonovi, zvončki ... Pojavljajo se tudi tako znani kot neznani avtorji in aranžerji: John Francis Wade, James Pierpoint, Gustav Ipavec, Ivan Zupan, Franz Gruber, David Kajič, Uroš Košir idr. Od aktualnih slovenskih del lahko slišimo popularne adventne in božične pesmi, kot so npr. *Poslušajte vsi ljudje, Prišla je lepa sveta noč, Božji nam je rojen sin, Glej, zvezdice božje in Sveta noč*, ki je nasploh kot najbolj priljubljena svetovna in slovenska hkrati, neke vrste (organska) vez med obema tema repertoarjema; zato pa v tem delu ne moremo mimo *Adeste fideles, O Christmas Tree, The First Noel* in *Jingle Bells* kot najbolj poslušane ameriške tradicionalne božičnice.

Na skromno opremljenem in bogato ilustriranem (dvojnem) albumu komaj še razberemo preostale avtorje oz. sotrudnike teh (dveh) plošč. Izdajatelj in samozaložnik je bila v tem primeru *GŠ Kranj*, idejni vodja in mentor ansamblu njihov pedagog tube evfonija Uroš Košir, tonski mojster Boštjan Grabnar, ki je opravil tudi mastering, (glasbena) producenta U. Košir in D. Kajič, fotografije in ilustracije so prispevali Ajda Rems, Rok Istenič in D. Kajič, oblikovanje celotnega (izdanega) projekta je bilo v rokah *Print Point*, ploščki pa so bili izdelani v *Racman Audio Video Studiu, d. o. o.*